

Результати роботи Управління безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини за 2021 рік

Протягом 2021 року Головним Управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області здійснено масштабну роботу у різних напрямках, а саме.

Проведена широка роз'яснювальна робота серед операторів ринку щодо необхідності державної реєстрації їх потужностей.

Станом на сьогодні за заявами суб'єктів господарювання зареєстровано **9371** оператор ринку діяльність яких пов'язана з обігом харчової продукції та видано **23** експлуатаційних дозволів.

З початку 2021 року Головним управлінням у сфері безпеки харчових продуктів та ветеринарної медицини здійснено:

- **534** позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів, за результатами яких було винесено 4 постанови на загальну суму **156000** грн., видано **134** приписи та встановлено контроль за їх виконанням;
- **13** позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері ветеринарної медицини, за результатами яких було надано **2** приписи та встановлено контроль за їх виконанням.

Розглянуто всього **66** скарг фізичних осіб у сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів, та 16 скарг у галузі ветеринарної медицини.

З них у 47 випадках прийняте рішення про проведення позапланового заходу державного нагляду (контролю), за результатами яких видано 28 приписів та 3 протоколи про порушення вимог харчового законодавства.

У сфері безпеки та окремих показників якості харчових продуктів піддано штрафу **4** суб'єкти господарювання за порушення встановлених законодавством гігієнічних вимог до виробництва та/або обігу харчових продуктів на загальну суму **156000** грн.

Під час позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері безпеки харчових продуктів відібрано **346** зразків об'єктів санітарних заходів, в **1** зразку виявлено невідповідність.

За результатами здійснення державного нагляду (контролю) на агропродовольчих ринках піддано **533** осіб на суму **35411** грн.

На виконання Указу Президента України від 07.12.2019 № 894 «Про невідкладні заходи щодо покращення здоров'я дітей», розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 1008-р «Про затвердження плану заходів з реформування системи шкільного харчування», доручень Прем'єр міністра України за результатами селекторної наради з питань безпеки харчування в закладах дошкільної та загальної середньої освіти від 25.10.2019 № 37580/01-19, від 11.11.2019 № 39919/0/1-19, від 14.12.2020 № 50773/0/1-20 з метою забезпечення безпечного харчування дітей в закладах дошкільної та загальної середньої освіти проведено низку заходів, а саме.

За результатами співпраці Департаменту освіти і науки обласної державної

адміністрації та Головного управління розроблено Регіональний план заходів щодо створення належних умов для безпечного харчування у закладах освіти на 2021-2023 роки, який затверджено розпорядженням голови Луганської обласної державної адміністрації від 05.01.2021 № 1.

В 2021 році Головним управлінням організовано та проведено 479 нарад та 85 навчань з операторами ринку щодо вимог харчового законодавства, зокрема з питань впровадження постійно діючих процедур, заснованих на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках (НАССР).

З даного питання висвітлено 16 статей у пресі, та на офіційному веб-сайті, розповсюджено 2578 інформаційних матеріали та надано 4 інтерв'ю на телебаченні.

Станом на 01.01.2022 336 закладів освіти впровадили постійно діючі процедури, засновані на принципах системи НАССР.

Фактично укладено 88 договорів між харчоблоками освітніх закладів та акредитованими лабораторіями Держпродспоживслужби на проведення лабораторних досліджень за показниками безпечності (відповідно до Постанови МОЗ від 07.11.2001 № 139 «Про затвердження державних санітарних правил і норм «Мікробіологічні нормативи та методи контролю продукції громадського харчування», на підставі яких проведено 1660 лабораторних досліджень та експертизи харчових продуктів від операторів ринку, які надають послуги харчування у закладах освіти та здійснюють постачання харчових продуктів.

Крім того, протягом 2021 року Головним управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області проведено 324 позапланових заходи державного нагляду (контролю) у сфері безпечності харчових продуктів у закладах освіти, у т. ч. 250 закладах загальної середньої освіти та 74 дошкільних закладах освіти. За результатами проведення позапланових заходів видано 16 приписів дошкільним закладам освіти та 72 приписи закладам загальної середньої освіти щодо усунення виявлених порушень із зазначенням термінів виконання.

Здійснено 113 позапланових заходів державного нагляду (контролю) щодо постачальників харчових продуктів. За результатами перевірок видано 16 приписів щодо усунення виявлених порушень із зазначенням термінів виконання та винесено 1 протокол про порушення вимог харчового законодавства.

Головним управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області в 2021 році посилено заходи щодо виявлення фальсифікованих харчових продуктів (харчоблоки закладів освіти, мережі супермаркетів, магазини, торгові точки, агропродовольчі ринки тощо) в режимі щотижневих моніторингових обходів.

З метою протидії розповсюдження фальсифікованих традиційних молочних продуктів спеціалістами служби, під час моніторингу, здійснюється перевірка інформації зазначеної на маркуванні та в супровідній документації, на предмет наявності/відсутності потужностей у державних Реєстрах операторів ринку.

Так, в 2021 році проведено моніторингових обходів **7532** об'єкти роздрібної торгівлі на підконтрольній території, **7** гуртівень, **18** агропродовольчих ринків, **8** мереж супермаркетів.

З операторами ринку проводиться просвітницька робота щодо недопущення обігу продукції, яка не відповідає вимогам харчового законодавства України. В ході моніторингів виявлено 11,85 кг невідповідної продукції, яка вилучена та знищена за ініціативою власника, до яких застосовані заходи адміністративного впливу на суму 1530 грн.

За результатами лабораторних досліджень зразків масла солодковершкового, відібраних під час позапланових заходів державного контролю на харчоблоках загальноосвітніх закладів, в 1 зразку виявлено вміст стеринів рослинного походження.

З метою недопущення обігу невідповідної продукції та у зв'язку з появою обґрунтованої підозри щодо невідповідності було здійснено позапланові заходи державного нагляду (контролю) на 2 потужностях (харчоблок та постачальник).

За результатами позапланових заходів залишків масла на вказаних потужностях не встановлено.

Виявлено невідповідності, в частині недотримання системи простежуваності на обох потужностях та видано приписи про усунення виявлених порушень.

Матеріали направлені до правоохоронних органів.

Забезпечено видачу ветеринарних документів виключно через Єдиний державний реєстр ветеринарних документів в обсязі 100%. Протягом 2021 року через Єдиний державний реєстр ветеринарних документів видано 20565 документів.

В напрямку ідентифікації та реєстрації тварин в 2021 році проведено наступні заходи: охоплено щорічною обов'язковою інвентаризацією 36 господарств по утриманню ВРХ, 9 господарств по утриманню ДРХ, забезпечено своєчасне внесення інформації в Єдиний державний реєстр тварин, зокрема щодо:

- вибуття/прибуття тварин з/на підконтрольну територію;
- реєстрації ідентифікованих тварин в ЄДРТ;
- вибуття товарних свиней з юридичних господарств в тому числі до фізичних осіб-підприємців відповідно до вимог законодавства;
- прибуття тварин на забійні підприємства.

У листопаді-грудні 2021 року в господарствах з утримання ВРХ та ДРХ у повному обсязі проведено інвентаризацію поголів'я в присутності спеціаліста державної лікарні ветеринарної медицини

Крім того раз на місяць Головним управлінням здійснюється аналіз стану підтвердження в ЄДРТ прибуття/вибуття тварин з/на підконтрольної території та своєчасності внесення інформації офіційними ветеринарними лікарями на забійних підприємствах.

Щомісяця проводиться аналіз руху поголів'я на підконтрольній території за інформацією з Реєстру, особлива увага приділяється правильності

оформлення переміщення товарних свиней від юридичних осіб до фізичних осіб, своєчасності підтвердження вибуття/прибуття. Державними установами проводиться детальний аналіз ідентифікаційних номерів туш тварин, що надходять на агропродовольчі ринки, та тварин, від яких реалізуються молоко і молочні продукти на ринках на предмет відповідності інформації з Реєстру даним, зазначеним в ветеринарних документах.

На виконання доручення Держпродспоживслужби України від 09.06.2021 № 11.2.1.-4/13686 95 суб'єктам господарювання, які здійснюють утримання сільськогосподарських тварин надіслано листи щодо можливості роботи в Персональному кабінеті в Єдиному державному реєстрі тварин з метою удосконалення процедур реєстрації тварин. Відповідальним фахівцям державних установ ветеринарної медицини надіслано для використання в роботі Інструкцію з користування «Персональний кабінет ЄДРТ».

З метою здійснення повноцінного контролю відповідно до вимог чинного законодавства у сферах безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини, санітарного та фітосанітарного нагляду та для організації проведення молекулярно-генетичних досліджень заснованих на полімеразній ланцюговій реакції затверджено Проєкт «Східна Україна: возз'єднання, відновлення, відродження», яким передбачено етапи будівництва регіональної лабораторії.

Всі державні лабораторії, які відносяться до сфери управління Держпродспоживслужби в Луганській області акредитовані Національним органом України з акредитації на відповідність вимогам стандарту ISO/IEC 17025 (ДСТУ ISO/IEC 17025:2017) та уповноважені компетентним органом на проведення лабораторних досліджень (випробувань) для цілей державного контролю.

Усі державні випробувальні лабораторії Держпродспоживслужби в Луганській області впровадили інформаційну систему LIMS (Laboratory Information Management System) і наповнюють її результатами лабораторних досліджень (випробувань).

Протиєпізоотична робота

В 2021 році на території Луганської області було зареєстровано 1 випадок захворювання на африканську чуму свиней (Міловська селищна рада), 2 випадки низько патогенного грипу птиці (Білолуцька та Марківська селищні ради) та 29 випадків сказу тварин.

Завдяки системній роботі з проведення заходів з ліквідації, недопущення розповсюдження інфекційних захворювань та проведенню профілактичних протиєпізоотичних заходів (дослідження, щеплення, просвітницька робота тощо) епізоотична ситуація на території Луганської області є благополучною та контрольованою.

З метою недопущення розповсюдження та виникнення особливо небезпечних захворювань особливу увагу приділяють діагностичним та профілактичним дослідженням всього наявного поголів'я тварин області. Профілактична та діагностична робота здійснюється відповідно до

затвердженого Плану протиепізоотичних заходів по профілактиці основних інфекційних і паразитарних хвороб тварин у Луганській області на 2021 рік.

В поточному році досліджено:

- серологічно на лейкоз ВРХ – 20501;
- бруцельоз ВРХ – 28851;
- ящур ВРХ – 480;
- алергічно на туберкульоз ВРХ – 42335;
- клінічно на заразний вузликовий дерматит ВРХ – 99006;
- грип коней – 20;
- грип птиці – 720;
- на ньюкаслська хворобу птиці – 5340;
- лабораторно досліджені бджоли – 5828 зразків.

Щеплено проти:

- сибірки ВРХ – 37647;
- ДРХ – 15087;
- коней – 857 голів;
- класичної чуми свиней – 52015 голів;
- Ньюкаслської хвороби птиці 516543;
- сказу ВРХ – 20686;
- ДРХ – 4212;
- коней – 78;
- собак – 51814;
- котів – 42713 голів.

Ветеринарно-профілактичні заходи з недопущення виникнення АЧС

В серпні 2021 році на території Луганської області було зареєстровано 1 випадок захворювання на африканську чуму свиней в с. Журавське Міловської селищної ради. Завдяки оперативно проведеним заходам територія неблагополучного пункту оздоровлена в терміни визначені Інструкцією з профілактики та боротьби з африканською чумою свиней. Постраждалим власникам тварин компенсована майнова шкода за вилучених свиней у сумі 32352 грн.

Для аналізу ситуації в області систематично проводяться спостереження за клінічним станом свиней у свиногосподарствах та приватних домогосподарствах населення, з початку року клінічно обстежено понад 50,7 тисяч голів свиней. Проти класичної чуми свиней щеплено 52015 голів.

З метою недопущення виникнення АЧС територією області, Головним Управлінням Держпродспоживслужби в Луганській області (далі – ГУ Держпродспоживслужби), за підтримкою облдержадміністрації, вживаються заходи з оперативного контролю, керівництва та координації діяльності органів виконавчої влади, державних служб, підприємств, установ, зокрема:

- проведено засідань Державних надзвичайних протиепізоотичних комісій – 20;
- підрозділами Національної Поліції Луганської області контролюється транспортування продуктивних тварин автошляхами Луганської області;
- структурними підрозділами ГУ Держпродспоживслужби проводяться бесіди з керівниками свиногосподарств області щодо виконання вимог чинного ветеринарного законодавства з дотримання «біобезпеки» та «закритого» режиму роботи свиноферм;
- ведеться постійний державний ветеринарно-санітарний контроль за переміщенням свиней. Комплектація свиногосподарств області поголів'ям свиней з неблагополучних по АЧС районів України не здійснюється;
- проводяться спостереження за клінічним станом свиней у свиногосподарствах та приватних домогосподарствах населення, з початку року клінічно обстежено понад 50,7 тисяч голів свиней;
- постійно ведеться просвітницька робота на теми профілактики АЧС серед населення та власників тварин, за 2021 рік проведено: виступів по радіо – 1124, лекцій – 2, вуличних сходів – 35, бесід – 24646, статей у пресі – 2, розповсюджено листівок та плакатів – 14022.

Заходи з профілактики та недопущення виникнення сказу

Протягом 2021 року в області зареєстровано 25 неблагополучних пунктів по сказу тварин, та зареєстровано 29 випадків на сказ тварин, в 12 районах області.

Щеплено проти сказу всього 119503 голів тварин.

Проведено 68 засідань Державних надзвичайних протиепізоотичних комісій з питань профілактики та ліквідації сказу.

Оздоровлено 27 неблагополучний пункт по сказу тварин.

Відстріляно хижих та шкідливих тварин 893.

Для контролю ефективності проведення пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин відібрано 205 проб біоматеріалу.

У листопаді 2021 року проведено пероральну кампанію, розповсюджено на 11479,844 кв. км. площ мисливських угідь наземним методом 286996 принад.

З метою стабілізації епізоотичної ситуації зі сказу тварин, на виконання рішення Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Луганській облдержадміністрації протягом 2021 року продовжується робота з відстрілу хижих та шкідливих тварин у дикій фауні. На теперішній час всього відстріляно: лисиць – 536, вовків – 14, здичавілих собак (котів) – 307, єнотів – 20, інших тварин – 16.

Заходи щодо профілактики грипу птиці

В 2021 році на території Луганської області було зареєстровано 2 випадки низько патогенного грипу птиці (Білолуцька та Марківська селищні ради). Завдяки оперативно проведеним заходам територія неблагополучних пунктів

оздоровлена в терміни визначені Інструкцією з профілактики та ліквідації грипу птиці.

З метою недопущення потрапляння грипу птиці на територію Луганської області ГУ Держпродспоживслужби вжито наступні заходи:

Протягом 2021 року проведено низку заходів щодо профілактики грипу птиці, а саме:

- про ускладнення епізоотичної ситуації щодо грипу птиці в Україні листами інформовано місцеві органи самоврядування, суб'єктів господарювання, власників домашньої птиці та користувачів лісомисливських угідь;
- надано 3 інтерв'ю на телебаченні щодо виявлення грипу птиці на території Луганської області та його небезпеки;
- висвітлено 13 статей на сайті Головного управління Держпродспоживслужби в Луганській області про профілактичні заходи, ліквідацію в разі виникнення, небезпечність та економічні наслідки в галузі птахівництва та 32 статті щодо проведення засідань ДНПК при районних державних адміністраціях та міських радах з питань недопущення виникнення грипу птиці на територію Луганської області;
- проведено 12 нарад з фахівцями Головного управління щодо захворювання птиці на високопатогенний грип;
- проведено 1 обласний та 14 місцевих симулятивних тренінгів щодо обізнаності спеціалістів по грипу птиці в Україні, посилення готовності реагування за надзвичайного стану, пов'язаного зі спалахами небезпечних хвороб птахів;
- проведено 37 засідань Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії з питань недопущення грипу птиці на територію Луганської області;
- скореговані та затверджені рішенням Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії при Луганській обласній державній адміністрації від 19.01.2021 № 1 заходи на виконання «Плану дій при підозрі захворювання птиці на високопатогенний грип на 2020-2025 роки»;
- на виконання доручення Прем'єр-міністра України від 25.01.2021 № 2192/1/1-21, доручення Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів від 29.01.2021 № 03-33/1 проведено позапланові заходи державного нагляду (контролю) 6 операторів ринку та 2 птахогосподарства щодо дотримання ними вимог законодавства у сфері безпечності харчових продуктів та ветеринарної медицини. За результатами перевірок двом суб'єктам господарювання винесено 2 приписи щодо усунення виявлених невідповідностей вимогам законодавства в галузі ветеринарної медицини та здійснені повторні перевірки на предмет їх виконання;
- відповідно до Державного плану моніторингу інфекційних хвороб птиці на території Луганської області на 2021 рік всього досліджено на грип 1558 проб.

Робота з профілактики отруєння бджіл

Згідно плану протиепізоотичних заходів в Луганській області на 2020 рік лабораторно досліджено на бактеріологічні дослідження та інвазійні захворювання бджіл – 18654 проб матеріалу.

Проведено 44 семінари на тему: «Алгоритм взаємодії пасічників з аграріями та органами місцевої влади», загалом до заходу долучилось близько 1270 учасників зокрема представники Спілки бджолярів, органів місцевого самоврядування, спеціалістів в галузі тваринництва та рослинництва.

В ході нарад було проведено роз'яснювальну роботу по уникненню випадків отруєння бджіл, порядку державної реєстрації для суб'єктів господарювання, які займаються утриманням та розведенням бджіл та власників фермерських господарств, які використовують засоби захисту рослин, порядку видачі ветеринарно-санітарного паспорту на пасіку та проведенню щорічних весняних та осінніх протиепізоотичних заходів на пасіках.

Зареєстровано в Реєстрі паспортів 1085 пасік.

Направлено до 26 територіальних громад області листи роз'яснення щодо вимог «Інструкції з профілактики та встановлення факту отруєння бджіл засобами захисту рослин», яка затверджена наказом Мінекономіки від 19.02.2021 № 338 «Про деякі питання у сфері бджільництва» та надано кандидатури спеціалісті Держпродспоживслужби Луганщини для включення до складу комісій із встановлення фактів отруєння бджіл.

На базі Головного управління проведено робочу нараду з спеціалістами структурних підрозділів Головного управління щодо визначення заходів щодо впровадження нормативних документів затверджених наказом Мінекономіки від 19.02.2021 № 338 «Про деякі питання у сфері бджільництва» на території області.

План протиепізоотичних заходів по профілактиці основних заразних хвороб тварин в Луганській області до кінця 2021 року за всіма напрямками лабораторно-діагностичної та ветеринарно-профілактичної роботи виконано в повному обсязі.